

Sense and Sensibility

Het resultaat was opvallend weinig innovatief en tal van punten moeten eigenlijk nog uitgewerkt worden. Al bij al een erg zwakke aanzet tot het door COC geëiste breed maatschappelijk debat. Helaas werd door een aantal politieke actoren dit debat niet eens afgewacht om toch al aan de regelgeving te proberen morrelen. COC floot hen op tijd terug.

POLITIEKE TOEREN

De overheid is lang uitgegaan van een algemene en gelijktijdige integratie van de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Door de vergevorderde legislatuur is het al enige tijd niet meer mogelijk om nog een decreetale regeling op de klassieke manier tot stand te brengen. Er liepen nog wel een aantal opties om het dossier "inkanteling" toch nog (gedeeltelijk) te realiseren.

Vanuit een beperkt aantal posities werd gepleit voor een principiële beslissing nog tijdens deze regeerperiode, en om voldoende ruimte te laten voor de uitwerking van een grondige en sluitende regeling van een aantal opschortende voorwaarden. Sommigen suggereerden daarom om nog in deze legislatuur op basis van een parlementair initiatief een regeling te treffen waarmee het principe van integratie decretaal wordt verankerd, waar nodig met een bijzondere meerderheid. Dat hield ook in dat er een koppeling zou worden gemaakt met opschortende voorwaarden.

Er waren theoretisch bekeken inderdaad nog een aantal mogelijkheden. Het eerste was een verplichtend of een faciliterend (gespreide of vrijwillige inkanteling) principedecreet met opschortende voorwaarden dat als voorstel van decreet wordt ingediend, en waarbij de klassieke onderhandelingen ontweken worden. Verdere mogelijkheden waren dat een meerderheid in het Vlaams Parlement een resolutie aannam, de meerderheidspartijen een akkoord sloten of enkel de huidige Vlaamse regering zich duidelijk uitsprak over de inkanteling zodat de volgende Vlaamse regering daar in een bepaalde mate een opdracht kon vinden die in een regeerakkoord kan worden ingeschreven.

COC heeft geen kristallen bol, maar de meeste politieke signalen gingen al langere tijd in de richting van uitstel. De overtuiging groeide dat er bij wijze van spreken maar twee mensen nog finaal geloofden in de bovenstaande

Het begon met "Bologna" en academisering, nu is er discussie over rationalisatie en integratie, en wordt het gevolg een financiële of personele kater en des-integratie? Zoals we al vermeldden in het vorige nummer van Brandpunt, bracht de ministeriële commissie Soete na lang talmen een eindrapport in twee delen: een eerder theoretische oefening over rationalisatie en de principes voor integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten.

mogelijkheden: erector André Oosterlinck en onderwijsminister Frank Vandenbroucke. De sp.a-fractie ondernam tegen beter weten in nog een ultieme poging om een meerderheid te ronselen rond een voorstel van decreet en van een bijzonder decreet om vrijwillige inkanteling mogelijk te maken. Deze poging is gestrand op een politiek njet van de andere meerderheidspartijen. En daar heeft COC ook zijn stem laten horen.

Het hoger onderwijs heeft nood aan duidelijkheid

Een principedecreet waarvan de inwerkingtreding afhankelijk wordt gemaakt van het vervullen van een reeks voorwaarden, is uiterst ongewoon en roept op zijn minst twijfels op over de juridische haalbaarheid. Meer juridische zekerheid inbouwen veronderstelt dat decreet teksten op zijn minst voor advies aan de Raad van State overgemaakt worden. COC heeft er altijd voor gepleit om het idee van een principedecreet te laten varen en op de klassieke manier een regeling voor te bereiden.

Bepaalde aspecten veronderstellen ook een tweederde meerderheid in het Vlaams Parlement. Verwacht wordt dat die na de verkiezingen nog moeilijker te halen valt dan op dit ogenblik. Daartegenover staat dat een regeling van bepaalde opschortende voorwaarden, uit te werken in de volgende legislatuur

(zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid voor de autonome hogescholen om een aangepast bestuursmodel te kiezen), evengoed een tweederde meerderheid zal vereisen. In paniek nog decretaal iets in elkaar flansen, lost dat duidelijk niet op.

We stippen hierbij ook nog aan dat een regeling op de klassieke manier niet noodzakelijk meer tijd zou kosten, aangezien het uitwerken van een grondige regeling voor elk van de opschortende voorwaarden ook de nodige tijd zal vergen en het in principe pas na het regelen van alle voorwaarden uitgemaakt kan worden of het principedecreet al dan niet uitgevoerd wordt.

Daarbij aansluitend stellen sommigen zich de vraag wie in het geval van een principedecreet zal oordelen op welk moment aan de voorwaarden voldaan is. Omdat de uitwerking van een regeling voor de opschortende voorwaarden vrij complex is, lijkt het moeilijk om op dat vlak al concrete garanties in te schrijven.

Daartegenover staat dat het nemen van een snelle principiële beslissing het mogelijk voordeel bood van sneller kunnen toewerken naar een duidelijk doel. En duidelijkheid is (samen met voldoende tijd om alle vernieuwingen te verwerken) iets waar het hoger onderwijsveld uiteindelijk wel nood aan heeft.

Voor ons konden de politieke pistes niet door de beugel. COC zou het bijzonder erg gevonden hebben, moest er nog iets decretaal door zijn gekomen, zonder het brede debat waar we al meer dan twee jaar naar vragen, zonder gedragen visie, zonder vooruitzicht op de noodzakelijke voorwaarden, zonder zelfs maar één echt steekhoudend, overtuigend argument dat echt aantoonde dat het helemaal niet verder kan om te werken met de huidige structuren.

De COC-stelling ligt al lang vast: eerst een grondig debat, afwegen van voor en nadelen, geen dictaat van een duistere cel zoals de Commissie Soete (met alle respect voor de sympathieke professor en zijn ernstige inspanning om een rapport af te leveren, maar de samenstelling van de commissie door de minister was totaal niet representatief), berekenen van de kostprijs, afwegen van het maatschappelijk belang, realiseren van een gepast personeelsstatuut en voorzien van de nodige middelen als men ermee doorgaat.

We vinden elke vorm van politieke manipulatie volledig uit den boze. We hoeven wel niet te wachten tot na de verkiezingen om het debat te voeren. Het hoger onderwijs is te belangrijk voor de samenleving, om de speelbal te worden van politieke en andere spelletjes.

ARGUMENTEN PRO EN CONTRA

Er zijn heel wat argument die pleiten in het voordeel van het academiseringsproces. Het lijkt alvast maatschappelijk relevant omwille van zijn bijdrage aan het innovatieproces, de kenniseconomie, internationalisering en de geïntensifieerde kennisuitwisseling. Wanneer hogeschoolopleidingen academiseren dan bouwen zij hun onderzoekscomponent verder uit. Hiervoor is het nodig dat zij aansluiting vinden bij de kenniscentra in de universiteiten zodat expertise en infrastructuur optimaal ingezet en benut kunnen worden. Om deze aansluiting te realiseren, zijn verschillende oplossingen mogelijk. Integratie van de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteit is hier slechts één van.

Hét argument om blind in te kantelen (en dus het inkantelingsdecreet te promoten) is bij heel wat tenoren de zogenaamde noodzaak

omwille van de academisering. Een argument dat COC nog altijd niet overtuigt. We stellen namelijk vast dat het lopende proces tot academisering zonder inkanteling moet uitgevoerd worden. Daarbij zijn slechts beperkt middelen voorzien en moet het ontwikkelingsproces gerealiseerd worden met de beperkte personele middelen en met de relatief beperkte constructie van de associaties. Pas als al het werk gerealiseerd is - weliswaar met de ondersteuning van de universiteit - zouden de opleidingen als het ware "kant en klaar" ingekanteld worden. Het zou logischer geweest zijn dat er tijdens de ontwikkelingsfase voldoende geïnvesteerd werd. Ofwel is de inkanteling echt nodig, en dan zou al voor de omschakeling deze vorm van integratie gerealiseerd moeten zijn, ofwel is het voor andere redenen. De overtuiging groeit bij COC dat de academisering zowel in de ontwikkelingsfase, alsook nadien in de consolidatie, evengoed gerealiseerd kan worden met de bestaande structuren. De "inkanteling" is dus geen evidentie zoals sommigen die proberen te verkopen!

We stellen vast dat er in het gehele veld ook geen breed draagvlak is voor de inhoudelijke keuze. Integratie kent verschillende visies. Naast de "academische inkanteling" stellen sommigen als alternatief het volledig "inkantelen" waarbij zowel de academische als de professionele opleidingen overgaan naar de universiteit. Maar daar lijkt geen enkele universiteit echt voor open te staan. Aan de andere kant van het spectrum ligt "niet inkantelen" met behoud van de academische opleidingen in de hogescholen. Dat vraagt een goede werking van de associaties.

Sommigen zien iets in de mogelijkheid om de instellingen of associaties vrij te laten. Dat

weinig transparante perspectief lijkt ons geen goed idee. Nog anderen wensen voorlopig geen inhoudelijke keuze te maken omdat zij eerst de maatschappelijke meerwaarde of de concrete impact duidelijker uitgeklaard willen zien.

Binnen de oorspronkelijke optie van de "academische inkanteling" rijst de vraag naar de positie van de professionele bachelors. De associaties vormen dan het enige bindmiddel met de rest van het academisch hoger onderwijs. Een riskante positie voor de professionele bachelors.

Ten aanzien van het hoger kunstonderwijs houdt men nog steeds meerdere opties open: inkantelen samen met de andere academiserende opleidingen, met uitstel inkantelen, met uitstel een beslissing nemen over al dan niet inkantelen of het hoger kunstonderwijs toch in de hogescholen behouden. Bij gebrek aan een academische tegenhanger aan de universiteit zitten de opleidingen in de studiegebieden Muziek & Podiumkunsten en Audiovisuele & Beeldende Kunst in een andere situatie dan de andere academiserende opleidingen, die wél gekoppeld kunnen worden aan universitaire opleidingen. Vraag is dus of het HKO aan de universiteit op zijn plaats is. Het hoger kunstonderwijs mogen we evenwel niet laten hangen in onduidelijkheid. Als er beslissingen vallen, moet men die ook tegelijkertijd voor het HKO nemen.

RISICO'S

Er is (politieke en maatschappelijke) onrust over de gevolgen op de indeling van het hoger onderwijs landschap en met name over de positie die de K.U.Leuven zou kunnen verwerven door het inkantelen van de over Vlaanderen verspreide academiserende opleidingen van haar associatie. Daardoor zou deze universiteit als enige in andere (universiteits)steden ook een campus zou hebben. De positie van de Lessius Hogeschool in Antwerpen wordt bijvoorbeeld als een ernstig probleem beschouwd.

Er is ook onrust dat bij gebrek aan beslissing over de inkanteling in de universiteit, de Leuvense associatie een voorsprong zou nemen en ten aanzien van de andere associaties de toon zou zetten door gebruik te maken van de mogelijkheden die het "structuurdecreet" biedt en van de vrijheden waarover de vrije

BOLOGNA BIG BANG

Tien jaar geleden ondertekenden 31 onderwijsministers (of hun afgevaardigden) een principeverklaring met het oog op een eengemaakte Europese hoger onderwijsruimte. Het begin van een Europese omwenteling in het hoger onderwijs waarvan het eindpunt niet in te schatten is. Feit is dat het voor Vlaanderen de start was van een ononderbroken stroom van hervormingen voor het hoger onderwijs.

Geen discussie over "inkantelen" zonder in de achtergrond de schaduw van "Bologna". Ook voor de andere Europese landen heeft dit geleid tot hervormingen die niet terug te draaien zijn.

Om de twee jaar werd een opvolgingsconferentie georganiseerd. Het aantal aangesloten landen steeg tot 46 en vanuit de andere werelddelen wordt de evolutie met argusogen gevolgd. De volgende opvolgingsconferentie gaat door in Leuven en Louvain-la-Neuve. Een Benelux-activiteit waar COC en de andere Europese onderwijsbonden met veel kritische zin naar uitkijken.

Deze top is niet zonder belang. Er wordt niet alleen een evaluatie gemaakt van de afgelopen tien jaar, maar men kijkt vooral vooruit naar de volgende 10 jaar: een strategie voor Bologna 2020. In een volgend Brandpunt gaan we er verder op in.

instellingen beschikken. Financieel zijn er evenwel ernstige beperkingen te noteren.

Het uitblijven van een beslissing over de inkanteling dreigt volgens bepaalde commentatoren ook processen te verlammen of terug te schroeven die voor hen het nastreven waard zouden zijn of waarrond zelfs al bepaalde beslissingen genomen zijn, zoals rond de industriële wetenschappen in Antwerpen of de nauwere samenwerking tussen de drie Limburgse hogescholen en de twee associaties waartoe zij behoren. Vraag is of het (politiek) verstandig was zich zover te wagen zonder zicht op een duidelijke toekomst.

FINANCIËLE EN ANDERE VOORWAARDEN

Het vervolgrapport van de ministeriële commissie maakt geen melding van de randvoorwaarden voor rationalisatie of integratie. Begeleidende maatregelen zijn in het rationalisatieproces essentieel, zoals sociaal flankerende maatregelen voor studenten (studietoelagen, huisvesting, vervoer). Rationalisatie of integratie heeft ongetwijfeld vooral een zware impact op het personeel. Daarom is voor COC een conditio sine qua non dat er specifieke en ruime begeleidende maatregelen vastgelegd worden voor het behoud van tewerkstelling, inzetbaarheid en mobiliteit.

Voor de uitvoering van de begeleidende maatregelen, moet de overheid de nodige middelen voorzien. We vermoeden dat deze middelen geen deel uitmaken van het budget

van 100 miljoen euro waarvan sprake in het vervolgrapport van de ministeriële commissie. (Volgens oud-rector Oosterlinck is de kost al 100 miljoen voor de Associatie K.U.Leuven).

Voor een aantal flankerende maatregelen moet slechts een eenmalige financiering voorzien worden, terwijl andere een terugkerende financiering vragen. Het is maar de vraag of de overheid hier voldoende rekening mee houdt. Wat te denken van de meerkost van de gehele operatie? Evident is dat academisering zonder inkanteling minder kostelijk uitvalt dan met. De meerkost lijkt ons maatschappelijk niet verantwoord.

De middelen uit het rationalisatiefonds dat in het financieringsdecreet voorzien werd, zullen zonder meer ontoereikend zijn. Het is voor COC onaanvaardbaar dat men processen als de rationalisering in gang zet zonder te weten of de totaliteit van de noodzakelijke begeleidende gefinancierd kan worden. Er moet vooraf duidelijkheid zijn over de totale kostprijs voor de instellingen, voor de studenten, voor de begeleidingsmaatregelen en over de financiering ervan.

Een principiële beslissing zou toegelaten hebben om bij het volgende regeerakkoord de nodige voorzieningen te treffen voor bijvoorbeeld de nodige financiële middelen voor de operatie. Maar is het niet laagdunkend voor de democratie door al de volgende regering voor een voldongen feit te stellen?

Ook is de vraag nog niet beantwoord of er voor de volgende regering wel beleidsruimte

zal zijn. In "t'Soete Land HO" hoorden enkele tenoren de kassa's al rinkelen, maar daarom is dat nog lang niet de realiteit. Het geld is er volgens de Vlaamse regering nu niet, en het is helemaal niet zeker of het er zal zijn voor de volgende legislatuur. Vorig jaar hadden wij al onze bedenkingen, en met de economische ontwikkelingen is het maar de vraag of er geen andere prioriteiten zullen zijn.

VOORLOPIGE CONCLUSIES

Zijn wij ervan overtuigd dat het inkantelingsdecreet er moet komen? Is de inkanteling van de twee hogescholencycli een noodzaak? Moet men niet eerst het academiseringsproces afwachten alvorens men overgaat tot inkanteling of andere vorm van integratie? Welke argumenten vallen er te geven voor of tegen de inkanteling? Gebeurt de inkanteling niet beter per opleiding? Wat met het hoger kunstonderwijs? Moet dit debat gevoerd worden tijdens de nakende verkiezingen? Tal van onvolledig opgeloste vragen, waar een groot debat aan tegemoet moet komen.

COC blijft uitermate kritisch ten aanzien van de argumenten inzake optimalisatie en integratie. Ze hebben ons niet overtuigd. Een gelijke numerieke norm voor alle opleidingen lijkt ons veel te kort door de bocht. Aan de voor- en tegenstanders om steekhoudende argumenten te brengen voor of tegen een maatschappelijk en financieel verantwoorde verandering van het hoger onderwijsland.

COC wenst enkel het beste voor een democratisch toegankelijk hoger onderwijs, een maatschappelijk verantwoorde investering van bijkomende middelen in het hoger onderwijs en een rechtvaardig personeelsstatuut dat voor elk de nodige toekomstperspectieven biedt. Is dat teveel gevraagd? De aanhoudende druk rond de "inkanteling" brengt in elk geval grote ongerustheid en onzekerheid voor de personeelsleden van zowel hogescholen als universiteit. De eerste groep ziet zich bijvoorbeeld gedegradeerd worden tot tweederangs personeel van de universiteit, de tweede groep ziet de eerste als een bedreiging voor hun individuele carrière aan de universiteit. Feit is dat in elk geval het personeelsstatuut moet geregeld zijn voor er voor COC sprake kan zijn van het doorvoeren van "inkanteling" in welke zin dan ook.

Een eventuele herschikking van het hoger

onderwijslandschap kan ook per opleiding bekeken worden, rekening houdend met het profiel van de opleiding en het profiel van de studenten dat door de opleiding wordt aangetrokken. Verschillen tussen opleidingen zijn verrijkend voor het hoger onderwijs en de samenleving. Het blijft de vraag of universiteiten hetzelfde kunnen bieden als hogescholen en omgekeerd. Allicht zijn er hogeschoolopleidingen die beter thuis horen aan een universiteit of omgekeerd beter van de universiteit overgedragen worden aan een hogeschool. Opleidingen en maatschappelijke verwachtingen veranderen nu eenmaal. Een blijvend status-quo is nergens voor nodig. Verantwoord veranderen moet kunnen, maar dan wel onder de juiste condities!

Het behoud van het hoger kunstonderwijs binnen hogescholen, of herschikken binnen een of meerdere artistieke hogescholen heeft als voordeel dat er veel minder verschuivingen en ook minder financiële gaten vallen binnen het huidige financieringsdecreet.

Als de integratie er toch komt, zal dit ingrijpende wijzigingen vergen van de bestaande

regelgeving. De commissie Soete gaf als aanbeveling mee dat de overheid snel werk zou maken van de coördinatie van de bestaande regels om de consistentie, coherentie en duidelijkheid te verhogen. Deze coördinatie zou inderdaad een eerste werk kunnen zijn, maar dan wel strikt daartoe beperkt. Op zich is het al een nuttig gegeven. Een eerdere poging om te komen tot een "basisdecreet" hoger onderwijs waarin de regelgeving uit de verschillende decreten van toepassing op het hoger onderwijs zouden samengebracht worden, draaide op een sisser uit. Juist omdat men daar al probeerde een voorafname te doen op het nog te voeren debat.

Het debat moet in elk geval gevoerd worden, bij voorkeur in een zo breed mogelijk forum. En dit keer met inbegrip van studenten en personeel. Het zou goed zijn dat de politieke partijen zich uitspreken tijdens hun campagnes en dat bij de vorming van een volgende regering in het regeerakkoord al een richting kan worden bepaald. Studenten en personeel zijn ook kiezers. Maar uitspreken kan o.i. enkel als het debat de volgende maanden ef-

fectief wordt gevoerd. Anders is het aan de volgende minister om het op te starten.

We hopen dan ook op gezond verstand. Het is duidelijk dat als er een initiatief komt zonder overleg met de onderwijsvakbonden, we niet anders kunnen doen dan de strijdbijl boven te halen. COC moet zich ook verder bezinnen en de standpunten in detail uitwerken. Want uitstel is geen afstel.

RUDY VAN RENTERGHEM

Over de problematiek organiseert de sector hoger onderwijs van COC voor de leden uit de sector een studiedag op 21 april. Deze zal doorgaan in Brussel en start om 14u. Koen De Backer, lid van de commissie Soete, geeft een toelichting bij het recent verschenen rapport en nadien volgt er een panelgesprek met enkele zwaargewichten in het hoger onderwijs. Voor meer info: www.coc.be.

Vakbondspremies 2008: aanvragen voor 30 juni 2009!

In het vorig nummer van Brandpunt konden jullie lezen hoe je de syndicale premie 2008 kan aanvragen. We herhalen kort de procedure zodat jullie goed weten wat je moet doen om deze premie te ontvangen.

Wie heeft recht op een vakbondspremie?

Om recht te hebben op een vakbondspremie voor het jaar 2008 moeten volgende drie voorwaarden vervuld zijn:

1. Je moet tijdens het jaar 2008 tewerkgesteld zijn geweest in het onderwijs of bij een openbare dienst. De duur van deze tewerkstelling (een volledig jaar of niet), de omvang ervan (voltijds of niet), de aard van de tewerkstelling (in een vacante betrekking of ad interim, in dienstactiviteit, in non-activiteit of in terbeschikkingstelling) of de hoedanigheid (vast benoemd, tijdelijk) spelen geen rol.
2. Je moet gedurende het jaar waarvoor je de premie aanvraagt aangesloten geweest zijn bij een representatieve vakbond van het overheidsperoneel.
3. Je moet een minimale ledenbijdrage betaald

hebben om de volledige premie te ontvangen. Wie deze minimale ledenbijdrage niet betaalde, verliest het recht op een premie.

Het aanvraagformulier

**HET AANVRAAGFORMULIER
MOET AAN HET PROVINCIAAL
COC- SECRETARIAAT BEZORGD
WORDEN VOOR 30 JUNI 2009!!!**

Bedrag van de vakbondspremie

Door de intersectorale cao werd het maximumbedrag van de vakbondspremie voor het jaar 2008 vastgelegd op 90 euro. Dit is een stijging van het bedrag van de vakbondspremie met 10 euro ten opzichte van het bedrag voor 2007! Maar dat betekent niet dat iedereen dit bedrag zal ontvangen.

Aanvraagformulieren voor 2007

Bij wijze van uitzondering kunnen leden die hun aanvraagformulieren voor het jaar 2007 niet of te laat hebben ingestuurd, deze pre-

mies alsnog verkrijgen. Voorwaarde is evenwel dat ook deze formulieren ons bereiken voor 30 juni 2009. Zijn deze aanvraagformulieren niet in ons bezit op 30 juni 2009, dan kunnen deze premies niet meer worden uitbetaald.

DUS NIET VERGETEN:

- het formulier invullen, ook je rekeningnummer vermelden
- lidnummer in de rechterbovenhoek
- wie aangesloten is bij LBC of bij een arbeiderscentrale van het ACV MOET overkomen en tijdig lidgeld aan COC betalen
- formulier bezorgen aan het provinciaal COC-secretariaat voor 30 juni 2009

Voor meer informatie over de procedure en de bedragen van de syndicale premie voor leden die niet de volledige ledenbijdrage betalen, verwijzen wij je graag naar het vorig nummer van Brandpunt.

PETER GREGORIUS